

4- Ehl-i kuburun hayat-ı ruhanîleridir. Evet mevt; tebdil-i mekândır, ıtlak-ı ruhtur, vazifeden terhistir.

Beşinci Tabaka-i Hayat: Ehl-i kuburun hayat-ı ruhanîleridir. Evet mevt; tebdil-i mekândır, ıtlak-ı ruhtur, vazifeden terhistir. İdam ve adem ve fena değildir. Hadsiz vakıatla ervah-ı evliyanın temessülleri ve ehl-i keşfe tezahürleri ve sair ehl-i kuburun yakazaten ve menamen bizlerle münasebetleri ve vakıa mutabık olarak bizlere ihbaratları gibi çok delail, o tabaka-i hayatı tenvir ve ispat eder. Zaten beka-i ruha dair “Yirmi Dokuzuncu Söz” bu tabaka-i hayatı delail-i kat’iye ile ispat etmiştir.

“Beşinci Tabaka-i Hayat: Ehl-i kuburun hayat-ı ruhanîleridir.”

Hayatın beşinci ve son mertebesi, kabir ehlinin yani normal ölümlerin ruhani hayatlarıdır. Bu tabaka, artık maddî bir bedenle değil, ruhla yaşanan bir hayat seviyesini ifade eder. Şehitlerin dördüncü tabakadaki hayatı dünyevî hayata benzer bir keyfiyet taşıırken, beşinci tabaka daha çok ruhun hayatıdır.

“Evet mevt; tebdil-i mekândır, ıtlak-ı ruhtur, vazifeden terhistir.”

“Evet mevt; tebdil-i mekândır”

Ölümün birinci hakikati, mekân değiştirmektir. İnsan ölünce yok olmaz, sadece bulunduğu âlemden başka bir âleme göç eder. Dünya hayatından berzah âlemine, yani kabir âlemine bir yolculuk yapar. Bu, bir ülkeden başka bir ülkeye gitmek gibidir; kişi varlığını kaybetmez, sadece yer değiştirir.

“İtlak-ı ruhtur”

Ölümün ikinci hakikati, ruhun serbest kalmasıdır. Dünya hayatında ruh, beden hapsinde ve ona bağlı olarak yaşar. Bedenin sınırlamalarına, ihtiyaçlarına ve acizliklerine tâbidir. Ölümle birlikte ruh bu bağlılıktan kurtulur, beden esaretinden azat olur dercesine göre alem-i berzahın tabakalarındadır.

“Vazifeden terhistir”

Ölümün üçüncü hakikati, dünya vazifesinden terhis edilmek, yani görevden alınmaktır. Dünya hayatı, insan için bir imtihan ve sorumluluklar âlemidir. İnsan, burada ibadet, çalışma, ahlak gibi pek çok vazife ile mükelleftir. Ölümle birlikte bu vazifeler sona erer, insan bu sorumluluklardan azat olur. Artık yeni bir âlemde, yeni bir hayat başlamıştır.

“İdam ve adem ve fena değildir.”

Ölüm, hiçbir şekilde yok etmek, hiçlik veya yok olmak değildir. İdam, bir varlığa son vermek demektir; adem, yokluktur; fena, yok olup gitmektir. İnsan ölünce bunların hiçbiri gerçekleşmez. Sadece bir hâlden başka bir hâle, bir âlemden başka bir âleme geçiş yapar.

“Hadsiz vakıatla ervah-ı evliyanın temessülleri ve ehl-i keşfe tezahürleri”

“Hadsiz vakıatla”

Bu ifade, konunun sadece bir iki kişinin iddiasına dayanmadığını, aksine sayısız manevî tecrübe ve yaşanmış olayla sabit olduğunu gösterir. “Hadsiz” kelimesi, bu vakıaların çokluğunu, art arda ve değişik zamanlarda pek çok kişi tarafından yaşandığını ifade eder.

“Ervah-ı evliyanın temessülleri”

Evliyanın ruhları, öldükten sonra belli bir surette görünebilirler. “Temessül” kelimesi, bir görüntü veya suret halinde tezahür etmesi demektir.

Aynaya baktığımızda orada bir suret görürüz. Bu suret, bize aittir, bizim şeklimizi gösterir. Fakat o suret, bizim kendimiz değildir. Ne elle tutulabilir ne de gerçek anlamda orada bulunur. Sadece bir yansımadır. İşte evliya ruhlarının tezahürü de aynen böyledir. Onların görünen sureti, ruhun âdeta bir ayna yansıması, misalî bir görüntüsüdür.

Bu anlayış, iki önemli hatayı önler: Birincisi, ruhun cisimleştiğini veya maddî bir varlığa dönüştüğünü zannetmek yanlıştır. İkincisi, görünen suret ile ruhun aynı şey olduğunu sanmak da yanlıştır. Nasıl ki aynadaki suret biz değilsek, tezahür eden suret de ruhun ta kendisi değildir; sadece onun bir yansıması, bir temessülüdür.

“Ve ehl-i keşfe tezahürleri”

“Ehl-i keşif”, manevî perdelerin aralanmasıyla hakikatleri görebilen, kalb gözü açık olan kimselerdir. Bu kişiler, sıradan insanların göremediği manevî varlıkları görebilme kabiliyetine

sahiptirler. İşte evliyanın ruhları, özellikle bu ehl-i keşfe açıkça görünebilir, onlarla iletişim kurabilirler.

Sayırsız manevî tecrübe ve yaşanmış vakıa ile kesin olarak sabittir ki evliyanın ruhları, öldükten sonra da varlıklarını devam ettirir ve temessül edebilir, kalb gözü açık olan yani keşif ehli kimselere görünebilirler. Bu görünme ve iletişim kurma hali, beşinci tabaka hayatın en önemli delillerinden biridir. Ölen bir velinin, manevî müşahede sahibine rüyada veya uyanıkken bir surette tezahür etmesi bu tür vakıaların en yaygın olanlarından.

“ve sair ehl-i kuburun yakazaten ve menamen bizlerle münasebetleri ve vakıa mutabık olarak bizlere ihbaratları gibi çok delail, o tabaka-i hayatı tenvir ve ispat eder.”

Yakazaten ve menamen bizlerle münasebetleri

Ölülerle canlılar arasındaki irtibat iki şekilde olabilir. “Yakazaten”, uyanıkken, göz açıkken gerçekleşen münasebet demektir. Bu daha nadir ve özel bir durumdur. “Menamen” ise rüyada gerçekleşen irtibattır ki bu çok daha yaygın ve sık yaşanan bir haldir. Bu tür münasebetler, ölümün bir yok oluş olmadığına en canlı delillerindendir.

Diğer kabir ehli yani normal ölüler de, sadece evliya ruhlarına mahsus olmamak üzere, hem uyanıkken (nadiren) hem de rüyada (sıklıkla) biz canlılarla irtibat kurabilirler. Bu irtibat, onların hâlâ varlıklarını sürdürdüklerini, şuurlu olduklarını ve bizimle bir şekilde iletişime geçebildiklerini gösterir. Bu tür hadiseler o kadar çok yaşanmıştır ki artık inkâr edilemez bir hakikat hâline gelmiştir.

“ve vakıa mutabık olarak bizlere ihbaratları”

Ölülerin, canlılara verdikleri haberlerin, daha sonra gerçekleşen olaylara tamamen uygun çıkmasıdır. Mesela bir ölü, rüyada “falan yerde sakladığım mal oradadır” veya “falan kişinin sana bir borcu vardır” gibi bir haber verir. Canlı o yere baktığında veya o kişiyle görüştüğünde, haberin aynen doğru çıktığını görür. İşte bu “vakıa mutabakatı”, haberin gerçekliğinin en önemli delilidir.

Bütün bu deliller, beşinci tabaka hayatı yani ehl-i kuburun ruhanî hayatını iki yönden destekler: “Tenvir eder” yani aydınlatır, o hayatın mahiyetini anlamamıza ışık tutar. “İspat eder” yani varlığını kesin olarak gösterir, şüpheye yer bırakmaz.

“Zaten beka-i ruha dair ‘Yirmi Dokuzuncu Söz’ bu tabaka-i hayatı delail-i kat’iye ile ispat etmiştir.”

Ruhun bekası yani ölümsüzlüğü ile ilgili olarak Risale-i Nur'un Yirmi Dokuzuncu Söz'ü, beşinci tabaka hayatını kesin ve kat'î delillerle ispat etmiştir. Bu Söz, ruhun varlığını, ölümden sonraki hayatını ve bu hayatın mahiyetini akıl ve nakil açısından sağlam temellere dayandırmaktadır.